

nyeste Tid har antaget et *foruroligende Omfang*. Som Statistikken i Bilag 2 viser, er Pantehæftelsen i samtlige Landbrugsejendomme i Landet fra Aar 1909 til Aar 1926 steget fra c 54 pr c af Ejendomsskyldværdien til 67,5 pr c af denne, og, hvis man lægger Ejendomsskyldværdi + Værdien af Besætning og Inventar til Grund, fra c 43 pr c til c 50 pr c. Og i denne Stigning har alene Sælgerprioriteterne en væsentlig Andel, som Statistikken i Bilag 3 viser. Nu er det i og for sig betænkeligt for Staten at gribe ind i Pantsætningsforholdene, navnlig af én vigtig Grund, idet nemlig et saadant Indgreb let vil kunne føre til en væsentlig Svækkelse af Landmandens Kredit og af den økonomiske Tillid til ham idethele, ligesom det ofte vil kunne hindre en ung dygtig Landmand i at komme i Vej. Der er adskillige Eksempler paa, at en energisk og dygtig Landmand er begyndt med Gæld, udover Ejendomsværdien, og efterhaanden har arbejdet sig fri af den største Del af den. Dertil kommer, at en Begrænsning af Pantsætningsfriheden teknisk-juridisk er meget vanskelig at gennemføre. Hvis man saaledes ved en Lovregel fastsætter, at ingen maa pantsætte en Landejendom udover en vis Procent, f Eks 80 pr c af Ejendomsskyldværdien, maa man samtidig være klar over, at man ikke derved kan hindre, at Landmanden stifter *personlig Gæld* langt udover Ejendommens Værdi, og at hans *Kreditorer* derefter gør *Udlæg* i Ejendommen, og derved, ad en Bagvej skaffer sig en *Pantet* i Ejendommen. Et Pantsætningsforbud trækker derfor, hvis det skal være helt effektivt, i sin Konsekvens en *Eksekutionsfritagelse* med sig, indenfor samme Procentgrænse. Men at en Eksekutionsfritagelse i høj Grad svækker Landmandens Kredit, derfor har vi Erfaringer nok fra de ældre Statshusmandsloves Virkning i Praksis. Det er fuldt konsekvent, at den nyeste tyske Lovgivning samtidig med, at gøre Pantsættelse af Landejendomme under en vis Størrelse (125 Hektar og derunder) afhængig af Myndighedernes Tilladelse, fritager de samme Ejendomme for Eksekution. Det samme gør Sovjetruslands nyere Lovgivning. Men dette er jo i Virkeligheden en økonomisk Umyndiggørelse af Landmændene, som begge disse Staters Lovgivning iværksætter, og som dansk, nordisk Sindelag og Folkekarakter næppe vilde kunne forsone sig med.

Det eneste, man derfor kan gøre overfor den nævnte foruroligende Behæftelse af danske Landbrugsejendomme, er da formentlig rent forsøgsvis at prøve, for en vis Aarrække, om en blot Begrænsning af den frivillige Pantsættelse i Landejendomme rent *faktisk, indirekte* kunde medføre et ændret Sindelag, en anden sjælelig Indstilling overfor selve dette: at pantebehæfte sin Ejendom ud over en vis rimelig Grænse,